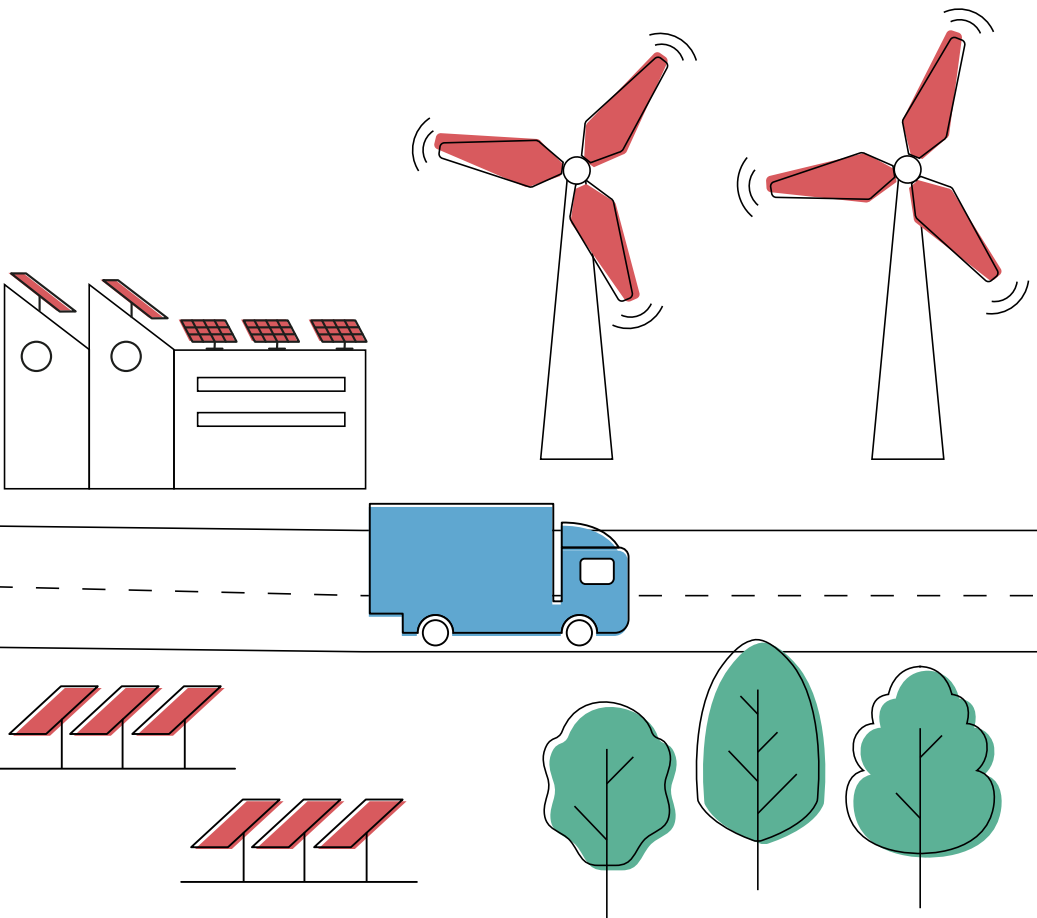

De EnergieWijzer

Grip op de energietransitie

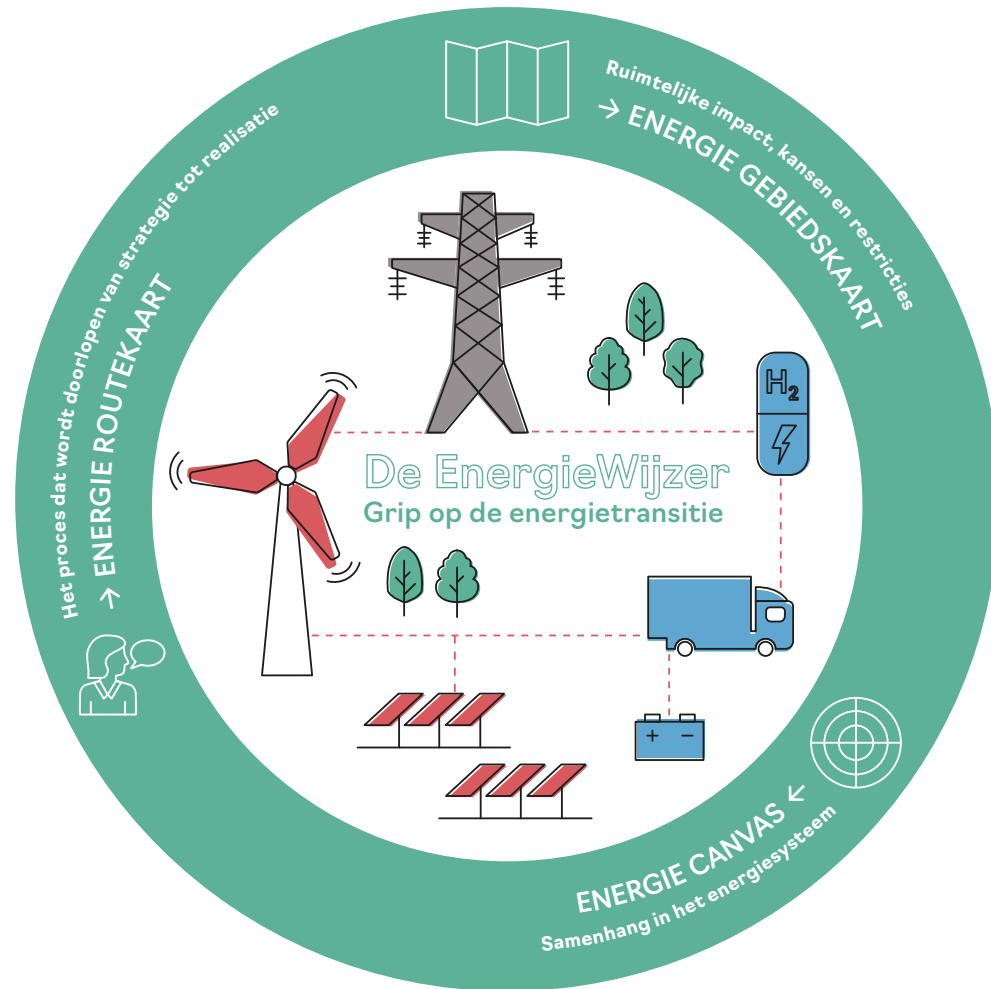
Bijna elke organisatie of project heeft de ambitie om een bijdrage aan de energietransitie te leveren. Deze ambitie vertalen naar een concrete uitvoeringsagenda is een complexe opgave. Ga je voor energie besparen of opwekken? Hoe hangt dat samen met de activiteiten van stakeholders in het gebied? In welk proces voor uitwerking en besluitvorming past dit? De EnergieWijzer helpt grip te krijgen op de route naar realisatie, zodat voortvarend werk gemaakt kan worden van de energietransitie.

Integrale blik met aandacht voor ruimte, energiesysteem en proces

De EnergieWijzer helpt om inzichtelijk te maken hoe een project kan bijdragen aan de energietransitie. Dit gebeurt op een systematische manier en met een integrale blik waarin er aandacht is voor ruimte, systeem en proces.

Hiermee faciliteert de EnergieWijzer een gestructureerde discussie over de energietransitie tussen een project en stakeholders in haar omgeving. Het biedt alle betrokken partijen concrete vervolgstappen om de energietransitie te realiseren.

Door inzet van deze 3 instrumenten ontstaat een effectieve dialoog tussen alle stakeholders waaruit scherp wordt welke bijdrage een project kan leveren aan het realiseren van de energietransitie.

Werkwijze van de EnergieWijzer

De Energiewijzer wordt toegepast in 3 stappen met een brede betrokkenheid van stakeholders en experts. In dit stapsgewijze proces wordt geleidelijk aan een gezamenlijke uitvoeringsagenda gebouwd.

STAP 1: VOORBEREIDING

→ Door kennis te vertalen naar een energie gebiedskaart ontstaat een gedragen beeld van de ruimtelijke impact van bestaande en geplande ontwikkelingen. De Energie Gebiedskaart beschrijft de potentie, kansen, restricties en randvoorwaarden op een schaalniveau passend bij de fase van de ontwikkeling.

STAP 2: WERKSESSIE

→ Door gezamenlijk kennis uit te wisselen en te structureren met het EnergieCanvas ontstaat een gedeeld beeld van de samenhang in het energiesysteem. Door inzichten te ordenen naar systeem en schaalniveau komen de belangrijke kansen en knelpunten in beeld.

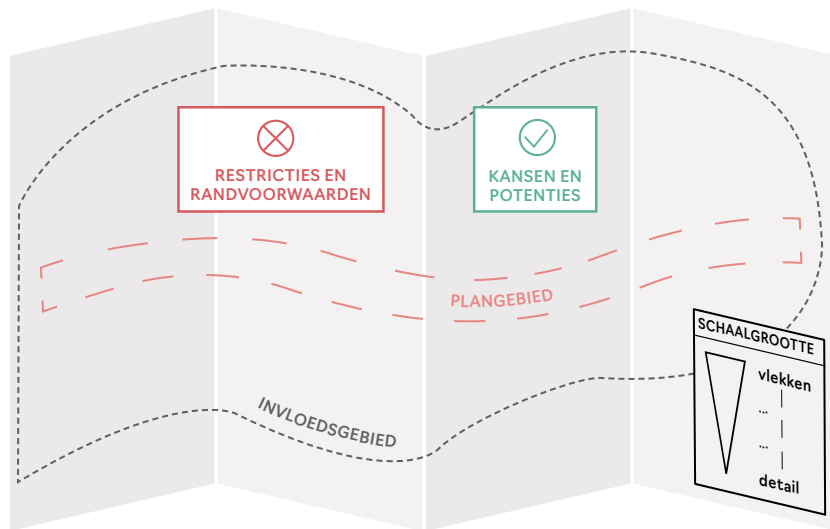
STAP 3: VERVOLG EN ROLVERDELING

→ Door kansrijke ontwikkelingen te ordenen met de fasering in de Energie Routekaart ontstaat gezamenlijk zicht op noodzakelijke vervolgstappen en activiteiten. Daarmee ontstaat structuur voor het proces waarin RWS samen met omgevingspartijen werkt aan het realiseren van de energietransitie.

EnergieWijzer

Energie Gebiedskaart

De Energie Gebiedskaart vormt het fundament van de EnergieWijzer werkwijze. De kaart geeft alle betrokken partijen een gedeeld beeld van de potentie, restricties, kansen en de ruimtelijk impact van bestaande en geplande ontwikkelingen.

Om een inzichtelijke kaart samen te stellen, is een nauwkeurige dataset nodig. Hiervoor is meer data nodig dan men zou denken, omdat niet alleen gekeken wordt naar de kenmerken van het object, maar ook naar de effecten op het omliggende gebied. Bij het opstellen van de Energie Gebiedskaart is het volgende van belang:

1. Plangebied en invloedsgebied

Het invloedsgebied is vaak – vele malen – groter dan het beoogde plangebied. De kaart is dus niet beperkt tot het object of plangebied om externe invloeden goed in beeld te brengen. Dit is nodig voor een goede afweging met alle stakeholders.

2. Informatie over kansen, potentie, restricties & randvoorwaarden

Om de kaart te vullen met de juiste inzichten worden gegevens verzameld over onder andere de huidige bestemmingen, bestaande en nieuwe plannen, lokale beperkingen en andere gebiedskenmerken.

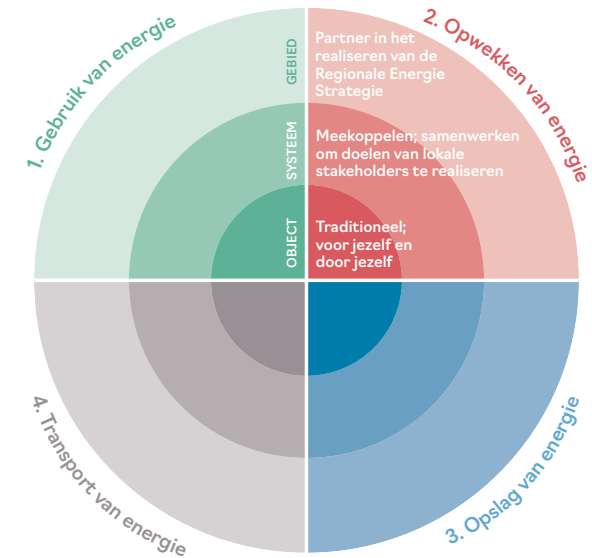
3. Detailniveau

Afhankelijk van de fase is een ander detailniveau van de kaart nodig. Zo vraagt de strategiefase bijvoorbeeld om een ander schaalniveau dan een project in de realisatiefase.

Instrumenten

EnergieCanvas

Op het energiecanvas wordt op drie schaalniveaus (zichtbaar gemaakt in de ringen) aandacht besteed aan het totale energiesysteem dat hiervoor is opgedeeld in vier kwadranten:

1. Gebruik van energie

Het basisprincipe in dit kwadrant van het energiesysteem is de Trias Energetica. Deze stelt dat het vermijden van gebruik van energie (elektriciteit, warmte en brandstof) altijd het eerste aandachtspunt zou moeten zijn.

2. Opwekken van energie

In dit kwadrant van het energiesysteem gaat het om de duurzame opwekking van energie. Dus met de inzet van hernieuwbare bronnen zoals zon en wind. Daarnaast gaat het om het benutten van restwarmte en aquathermie.

3. Opslag van energie

De onderste kwadranten van het energiesysteem gaan over de noodzakelijke balans in het energiesysteem tussen vraag en aanbod.

Zowel de vraag naar energie als de productie van duurzame energiebronnen (wind en zon) fluctueert over tijd. Die ongelijktijdigheid opheffen en daarmee juist weer creëren van een balans tussen energie- vraag- en aanbod in de tijd is de focus van dit kwadrant.

4. Transport van energie

Energie moet getransporteerd worden van de locatie van opwek/winning (denk aan wind op zee) naar de industrie en gebouwde omgeving die elektriciteit en warmte gebruikt. Binnen dit kwadrant gaat het om de transport infrastructuur die noodzakelijk is om gebruik en opwek in plaats te balanceren. Het gaat daarbij om alle energiedragers: elektriciteit, gas (zowel aardgas, groen gas, waterstof en CO2) en warmte.

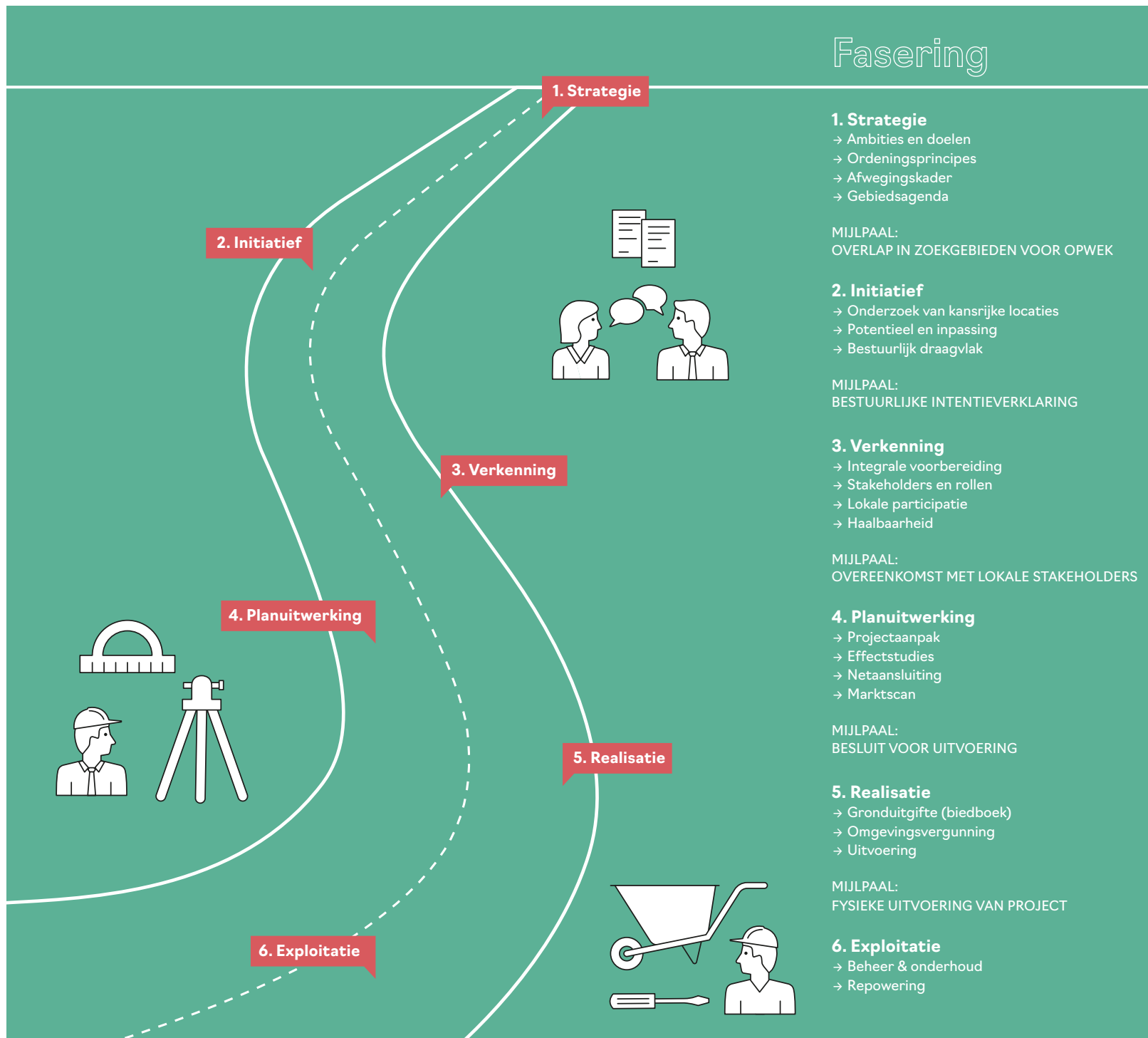
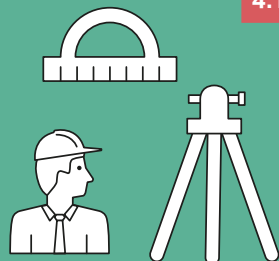
Energie Routekaart

Samenwerking tussen Rijk en RES-regio's en tussen bedrijven, burgers en overheden is een voorwaarde om de energietransitie vorm te geven. Een gezamenlijk proces om de brug te slaan tussen strategie en realisatie is hierin cruciaal. De Energie Routekaart geeft alle betrokken spelers inzicht in de status van een ontwikkeling en te nemen vervolgstappen om de doelen van de energietransitie te realiseren.

Op de Energie Routekaart onderscheiden we 6 fases die de route van beleid tot realisatie beschrijven.

In elke fase worden specifieke activiteiten ondernomen. De overgang wordt gemarkeerd door een mijlpaal. Deze fasering helpt initiatieven in een gebied te structureren en het vervolg van een project te bepalen. Hierbij worden de volgende vragen doorlopen:

1. Is er sprake van een consequente navolgbare fasering of ontbreken er mijlpalen?
2. Wat zijn de volgende activiteiten die ondernomen moeten worden?
3. Ligt de juiste kennis op tafel of zijn er nog onderzoeksvragen die geadresseerd moeten worden?
4. Zitten de juiste spelers voor deze fase aan tafel?

Fasering

1. Strategie

- Ambities en doelen
- Ordeningsprincipes
- Afwegingskader
- Gebiedsagenda

MIJLPAAL:
OVERLAP IN ZOEKGEBIEDEN VOOR OPWEK

2. Initiatief

- Onderzoek van kansrijke locaties
- Potentieel en inpassing
- Bestuurlijk draagvlak

MIJLPAAL:
BESTUURLIJKE INTENTIEVERKLARING

3. Verkenning

- Integrale voorbereiding
- Stakeholders en rollen
- Lokale participatie
- Haalbaarheid

MIJLPAAL:
OVEREENKOMST MET LOKALE STAKEHOLDERS

4. Planuitwerking

- Projectaanpak
- Effectstudies
- Netaansluiting
- Marktscan

MIJLPAAL:
BESLUIT VOOR UITVOERING

5. Realisatie

- Gronduitgifte (biedboek)
- Omgevingsvergunning
- Uitvoering

MIJLPAAL:
FYSIEKE UITVOERING VAN PROJECT

6. Exploitatie

- Beheer & onderhoud
- Repowering

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

De EnergieWijzer is ontwikkeld in opdracht van Rijkswaterstaat. Voor meer informatie zie www.energieoprijksgrond.nl of neem contact op via www.energieoprijksgrond.nl/contact

